

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	2.Kf.700.055/2023/6.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	felperesi képviselő (felperesi képviselő címe, eljáró kamarai jogtanácsos: felperes képviselője)
Az alperes:	alperes (alperes címe)
Az alperes képviselője:	alperesi képviselő kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	szabadság megváltása iránt indított közszolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (10. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Győri Törvényszék 5.K.700.327/2022/9. számú ítélete

Í T É L E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 130.000 (százharmincezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 1991. január 1-től állt az alperesnél hivatásos szolgálati jogviszonyban objektumőr, járőr, majd ügyeletes beosztásban. Szolgálati jogviszonya fennállása alatt 2001. október 11-én gyermek neve¹, 2005. június 9-én gyermek neve², 2014. július 12. napján gyermek neve³ nevű gyermeke született. A felperes 2001-től rendes évi szabadságait a három gyermekére tekintettel 2001. október 12. – 2019. július 12. között gyermekgondozás és beteg gyermek otthoni ápolása, másrészt saját egészségi állapota miatt igénybe vett illetmény nélküli szabadságok miatt természetben kivenni nem tudta, mely időszakokra a munkáltató rendelkezési állományba helyezte, majd 2020. július 13-tól részére szolgálatmentességet engedélyezett.

A felperes szolgálati idejét és illetményét az alperes 2021. december 17-én 2019. július 13. napjára visszamenőleg módosította, mely intézkedés alapján a távolléti díjának számítása alapjául szolgáló illetménye 340.100 forintról 359.400 forintra emelkedett.

[2] Az alperes vezetője a 2020. október 12. napján kiadmányozott állományparancsával 2021. május 31. napjával felmentéssel a felperes jogviszonyát megszüntette, mellyel egyidejűleg 285 nap szabadság pénzbeli megváltásáról intézkedett. A felperes részére további 301 nap szabadság nem került megváltásra, melynek megfizetése tárgyában előterjesztett szolgálati panaszát az alperes vezetője a 29000-101/1665-6/2021.Szü. számú határozatával elutasította, egyúttal felhívta az alperest, hogy intézkedjen további 18 nap szabadság megváltásáról, valamint a 2019. július 13. - 2021. május 31. közötti időszakra a felperest megillető 76 szabadságnap vonatkozásában a 2019. július 13-i hatályú illetménymódosításból eredő illetménykülönbség megfizetéséről.

A felperes keresete

[3] A felperes keresetében – az alperes által időközben megváltott további 18 nap szabadság figyelembevételével – kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 283 nap szabadság megváltása címén 4.676.292 forint és annak késedelmi kamata megfizetésére. Érvelése szerint a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló, 2015. június 30. napjára hatályos 1996. évi XLIII. tv. (a továbbiakban: régi Hszt.) hatálya alatt a gyermekek gondozása, ápolása miatti távollétei teljes idejére járt részére szabadság, így azt meg is kell váltani a régi Hszt. 90. és 91. §-a alapján. A 2015. július 1-től hatályos, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) szabályozása szerint csupán a gyermek gondozása miatti távollét első hat hónapjára jár szabadság, melyet kereseti kérelme összeállításakor figyelembe vett.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[4] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4.676.292 forint szabadságmegváltást és annak késedelmi kamatát. Rögzítette, hogy a régi Hszt. 44. § (1) bekezdés g) pontja nem tartalmazott tiltó, szűkítő szabályt arra nézve, hogy a gyermek gondozása, beteg gyermek ápolása miatti távollét esetén rendes szabadság ne járna, és olyan rendelkezést sem, hogy e körben a hivatásos szolgálati jogviszonyban állókra alkalmazhatók lennének a munkajog szabályai. Érvelése szerint a fentiek, valamint a Hszt. 151. § (2) bekezdésében foglalt korlátozó szabály együttes értékelése alapján a felperes alappal állította, hogy a peresített időszakra összesen 586 nap szabadság járt volna, melyből az alperes csupán 303 napot váltott meg. Kiemelte, hogy a töretlen bírói gyakorlat értelmében a szabadság kiadását az alperesnek kellett bizonyítania, melynek jelen esetben nem tett eleget, a bizonyításra a csatolt szolgálati jegy nem alkalmas. A felperes szabadságmegváltási igényét a keresetben foglaltak szerint megalapozottnak találta annak rögzítése mellett, hogy az alperes nem vitatta azt a (megemelt) illetmény összeget, mellyel a felperes a szabadság megváltás iránti igényét számította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[5] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset elutasítását; másodlagosan – szintén az elsőfokú ítélet megváltoztatásával – az elsőfokú bíróság által megállapított szabadságmegváltási összeg mérséklését kérte, valamint mindkét esetben a felperes kötelezését másodfokú perköltsége megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1) bekezdésében, valamint 79. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakat. Nem vitatta, hogy a régi Hszt. a gyermek gondozása, vagy ápolása céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadság vonatkozásában nem tartalmazott olyan korlátozó szabályt, hogy annak csupán az első évére jár szabadság, de érvelése szerint ez nem jelenti azt, hogy az a hivatásos állományút az illetmény nélküli szabadsága teljes időtartamára megilleti. E körben joghézagot vélt felfedezni, és továbbra is állította, hogy ezen joghézag kitöltésére a munka törvénykönyvről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég Mt.), valamint 2012. évi I. törvény (Mt.) rendelkezései analógia útján alkalmazhatók, mely szabályozás a gyermek gondozása miatti távollét első évére (rég Mt.), majd első 6 hónapjára (Mt.) tette lehetővé a rendes szabadság igénybevételét.

[6] Másodlagos fellebbezési kérelmében kifejtette: a felperes nem bizonyította, hogy első gyermeke születésének évében ténylegesen hány nap ki nem adott szabadsággal rendelkezett és az sem bizonyított, hogy ezen napok 2001. évben a gyermeke születését megelőzően nem kerültek a felperes részére kiadásra, ezáltal görgetésük is kétséges. Ezzel összefüggésben hivatkozott a peranyagba csatolt, az elsőfokú bíróság által értékelt szolgálati jegy tartalmára, és sérelmezte, hogy azt az elsőfokú bíróság – mint teljes bizonyító erejű magánokiratot – nem vette figyelembe. Fentiek alapján vitatta a felperes 2001. évre járó 31 nap, valamint 2002, 2003 és 2004 évekre járó 33-33-33 nap szabadság igényét és a másodlagos fellebbezési petítségében megfogalmazottak szerint kérte, hogy azt a bíróság ezen évek vonatkozásában összesen 63 napra szállítsa le. Ennek indokaként azt jelölte meg, hogy a rendelkezési állomány megszüntetése (2004. október 11.) és a felperes által a szolgálati

jegyen megjelölt dátum (2005. január 7.) között összesen 63 munkanap telt el, ami – érvelése szerint – megegyezhet a felperes ezen időszakban felhalmozott szabadságaival.

[7] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségében marasztalását kérte. Hangsúlyozta: a fellebbezés a 2004. október 12-től 2005. január 7-ig tartó időszakra állította, hogy ekkor a felperes részére az alperes szabadságot adott ki, ugyanakkor ezen állítását nem bizonyította. A keresethez F/3/A sz. mellékletként csatolt elszámoló lap kapcsán rámutatott, hogy azon a munkáltató a 2000-2018 közötti időszakra 209 nap szabadságmegváltási igényt ismert el, vagyis maga sem állította, hogy 2005. január 7-ig a felperes minden szabadságát kiadta. A keresetében foglaltakkal egyezően hangsúlyozta, hogy a hivatásos szolgálati jogviszonyban állókra – a jogállási törvény utaló szabálya hiányában – a munkaviszony keretében történő munkavégzésre alkotott szabályok nem alkalmazhatók, így az erre történő alperesi hivatkozás minden alapot nélkülöz.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[8] A fellebbezés – az alábbiak szerint – megalapozatlan.

[9] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Ennek meghatározásakor a másodfokú bíróságnak figyelemmel kellett lennie arra, hogy az alperes a bizonyítás eredményének mérlegelése körében fogalmazta meg indokait, ezen túlmenően a tényállás tisztázottsága megállapításának helyessége tekintetében más eljárásjogi jogszabálysértést nem állított; anyagi jogi jogszabálysértést nem jelölt meg. Ekként a jogorvoslati eljárás szabta keretek között a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság rendelkezésére álló peradatok alapján helyesen rögzítette a tényállást és helytálló az abból levont anyagi jogi következtetése. Ítéletét az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával kellően részletesen megindokolta, amivel a másodfokú bíróság is egyetértett. A fellebbezésben foglaltakkal összefüggésben az alábbiakat emeli ki:

[10] A másodfokú bíróság - a fellebbezési vitatásnak megfelelően - elsődlegesen az alperes által a bizonyítási szabályok, a bizonyítás eredményének mérlegelése megsértésén keresztül állított eljárásjogi jogszabálysértést vizsgálta, következésképpen azt, hogy az elsőfokú bíróság az irányadó tényállást helytálló módon állapította-e meg.

[11] A Kp. 78. § (1) bekezdése a bizonyítás eljárási szabályai körében visszautal a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) rendelkezéseire, melynek 265. § (1) bekezdése értelmében az alperes kötelezettsége és érdeke volt a perben (a felperes állításával szemben) annak bizonyítása, hogy a felperesnek a jogviszonya fennállása alatt a szabadságát kiadta, illetőleg a jogviszony megszűnését követően a szabadság

megváltás összegét részére hiánytalanul megfizette. Ez következik a Kp. 79. § (2) bekezdés a)-c) pontjaiban foglalt speciális bizonyítási szabályokból is, mely alapján a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perekben a közigazgatási szerv köteles bizonyítani a jogvita eldöntéséhez szükséges, a közigazgatási szerv működési körében keletkezett iratok tartalmát; az igényelt juttatással összefüggő, vitatott számítások helyességét; továbbá bérvita esetén a juttatás megfizetését.

[12] A töretlen bírói gyakorlat értelmében e szabályok alapján a szabadsággal kapcsolatos nyilvántartási hiányosságot nem a felperes, hanem az alperes terhére kellett értékelni, ami azt jelenti, hogy az alperes kizárólag a szabadság nyilvántartására és kiadására vonatkozó iratok csatolása útján védekezhetett volna sikerrel, azonban az erre vonatkozó dokumentáció hiányát nem vitatta (8. ssz. jegyzőkönyv, 3. oldal, utolsó bekezdés). Megalapozott volt az elsőfokú bíróság azon érve is, hogy a kiadott szabadság igazolására a felperes által a munkáltatóhoz benyújtott szolgálati jegy nem alkalmas, miután a szabadság kiadására irányuló kérelem annak tényleges kiadását nem bizonyítja. Mindebből az következik, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher kiosztása és a rendelkezésére álló bizonyítékok mérlegelése során eljárási hibát nem vétett, ily módon az irányadó tényállást helytállóan állapította meg.

[13] Az elsőfokú bíróság helytállóan ismerte fel, hogy a peresített időszak részben a régi Hszt., részben a Hszt. hatálya alá tartozik. A jelenlegi és a korábbi jogállási törvény is külön szabályozza a hivatásos állományúak illetmény nélküli távolléte eseteként a gyermek gondozása, valamint a beteg gyermek gondozása, ápolása miatti távollétet. A felek között - mint azt az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette - nem volt vitatott, hogy a 2015. július 1. napjától hatályos Hszt. 151. § (2) bekezdése szűkítő rendelkezést tartalmaz, amikor kimondja, hogy a gyermek gondozása céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadság első 6 hónapjára illeti meg az alap- és pótszabadság a hivatásos állomány tagját, melyet egybefüggően, az illetmény nélküli szabadság leteltét követő naptól kezdve kell kiadni; a kereset is ennek megfelelően került előterjesztésre, így a jogértelmezési kérdést a régi Hszt. vonatkozó szabályozása jelentette.

[14] A régi Hszt. – jelenlegi szabályozással harmonizáló – 96. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a hivatásos állomány tagjának kérelmére illetmény nélküli szabadságot kell engedélyezni a gyermek gondozása céljából a gyermek harmadik életévének, tartósan beteg, vagy súlyosan fogyatékos gyermek esetében a tizenkettedik életévének betöltéséig. Ezzel összhangban írta elő a régi Hszt. 44. § (1) bekezdés g) pontja, hogy a fegyveres szerv személyi állományába tartozó, de a fegyveres szervnél szolgálati beosztást be nem töltő személyt rendelkezési állományba kell helyezni, amennyiben a szolgálati feladatait önhibáján kívüli okból (pl. gyermekgondozás céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadság miatt) nem tudja ellátni. Lényeges, hogy kifejezett tiltó szabály, illetőleg a 2015. július 1. napjától hatályos anyagi jogi szabályozásban már tetten érhető rendelkezésnek [Hszt. 151. § (2) bekezdés] megfeleltethető korlátozás hiányában a korábbi, régi Hszt. szerinti szabályozásból nem következhet más, mint az, hogy az illetmény nélküli szabadság fenti esetköreiben annak teljes időtartamára jár a szabadság a hivatásos állományú részére, így az ezzel ellentétes jogértelmezés jogellenes. A szabályozás ilyen módja tehát nem joghézagot jelent, hanem azt, hogy a jogalkotó a meghatározott élethelyzetben lévő hivatásos állományút nem kívánta

elzárni a rendes szabadság igénybevételének lehetőségétől. A hivatásos állomány tagjaira vonatkozó jogszabályi rendelkezések kógensek, eltérést nem engednek (EBH 2010.2259.), ami egyúttal azt is jelenti, hogy kifejezett korlátozó rendelkezés hiányában a normaszöveget szűkítő módon értelmezni nem lehet. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy ezzel ellentétes következtetés a munkajogviszonyra kialakított rendelkezések alapján sem vonható le, figyelemmel arra, hogy a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjaira vonatkozó szabályozásnak - annak kógens jellegére tekintettel - az Mt. és a régi Mt. nem háttérjogszabálya, így azok rendelkezései analógia útján sem alkalmazhatók.

[15] Mindezek tükrében – az elsőfokú bíróság helyes kioktatásának megfelelően – az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a peresített időszakban, egyes évekre vonatkozóan a felperes milyen mértékű szabadsággal rendelkezett és abból részére természetben hány nap került kiadásra. A szabadság kiadására, engedélyezésére vonatkozó régi Hszt. 97. § (1) és (3) bekezdéséből, valamint a munkáltató számára az éves szabadságolási terv elkészítését előíró Hszt. 152. § (1) bekezdéséből, így a korábbi és a jelenlegi szabályozásból egyaránt következik, hogy a szabadságot a munkáltató adja ki, ezáltal annak nyilvántartása is az ő kötelezettsége, hasonlóan valamennyi foglalkoztatási jogviszonyhoz (Kf. III.45.070/2021/6.).

[16] Az alperes a régi Hszt. 97. § (1) bekezdéséből és a Hszt. 152. § (1) bekezdéséből fakadó kötelezettségének nem tett eleget, a felperes szabadságát nem tartotta nyilván, így bizonyítani sem tudta annak kiadását. Ebből következően az alperes állításai a felperes keresetének érdemi vitatására (sem jogalapjában, sem összecszerűségét illetően) nem voltak alkalmasak, ezáltal az elsőfokú bíróság jogszerűen kötelezte az alperest a felperes által kért szabadságmegváltás megfizetésére.

[17] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 109. § (1) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[18] A pervesztes alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontja és 3. § (5) bekezdése alapján köteles a fellebbezéssel érintett pertárgyértékhez igazodó és a jogi képviselő által kifejtett munkával arányosan számított, a pernyertes felperest megillető másodfokú perköltség megfizetésére.

[19] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján személyes illetékmentes, ezért a fellebbezési eljárási illetéket a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontjára és a Pp. 102. § (6) bekezdésére figyelemmel az állam viseli.

[20] Az Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 77. §-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[21] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

[22] Az alperes névváltozása az Alaptörvény 2023. január 1. napjával hatályba lépett tizenegyedik módosítás F) cikk (2) bekezdésén és a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 4/A. § (1) bekezdésén alapul.

Záró rész

Budapest, 2023. augusztus 30.

dr. Szőke Mária s.k.	dr. Németh Andrea s.k.	dr. Bendli Attila József s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró